

דעת
אתר לימודי יהדות ורוח
www.daat.ac.il

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ולבירור יוחסין

פרסם תמונה של אדם מפורסם לקידום מכירות של שטריימלך

תיק ממונות מס' 820-80

(מהד' כג אייר)

נושא הדיון

ש', יצרן שטריימלך, פרסם מודעות עם תמונתו של הרב מ' חובש שטריימל, כמודעת פרסומת לעצמו. טוען הרב מ' שהפרסום היה שלא בידיעתו וללא ששילמו לו שכר על כך, והוא מתפרנס מפרסום תמונתו לשם קידום מכירות של כל מיני מפעלים, והוא תובע שכר על הפרסום שכבר נעשה בתמונתו, ומניעת המשך הפרסום בטרם בירור בד"ת. התובע טוען שאמנם ידועה תשובתו של הגר"ח זוננפלד זצ"ל בשלמת חיים סי' סי' תשעג (הובא בפס"ד ירושלים כרך ח עמ' שסג) שאין לאסור את הצילום שנעשה שלא ברשות מכיון שאין אדם אוסר דבר שאינו ברשותו, אך זה דוקא כשאין פרנסתו של התובע בכך, אבל כשפרנסתו בכך הרי זה נהנה וזה חסר. עוד הוא תובע בשם יצרן השטריימלך ק' פיצוי על פרסום התמונה, משום שהשטריימל שבתמונה הוא מתוצרתו ולא מתוצרת ש'.

בית הדין הזמין את הנתבע לד"ת, ואסר בצו מניעה עד לדיון את המשך פרסום התמונה.

השאלה לדיון

פרסם תמונת חברו ללא רשות, האם חייב לשלם לו.

תשובה

עיי' שלמת חיים שהזכיר התובע שלפי הגר"ח זוננפלד זצ"ל אין לו תביעה על הצילום שנעשה שלא ברשות, אך מתשובת הרוג'יוצר שם מבואר שיש לו על כך תביעה, עיי"ש, וצ"ע "עמק המשפט ח"ד עמ' תרכט, ולכאורה ברור דעל העתיד כיון שמקפיד ומלטער מפרסום תמונתו יש צו אוסור לא תונו ולהצת וכו', וצנוגע לעבר י"ל דיש כאן השגת גבול כיון דעושה עסקים עם תמונתו ללא תשלום, הגם די"ל דלא חסר

הוא כלל, אך יתכן שהצושת שלו חשיב "חסר", וע"כ יש לחייב את הנהגה. והנה לפי הגר"ח זוננפלד אין זה בכלל זכויות יוצרים, אך אי נימא שזה כן יצירה דהא הוא לבש השטריימל על עצמו באופן הזה, א"כ יש כאן זכויות יוצרים, ויל"ע אם זה נקרא שהרויחו עם זה, דשמא הם לא היו שוכרים אדם לפרסם בכה"ג כלל, וכן לו לא היו משלמים לו כלל, א"כ י"ל דאין זה השגת גבול ואין זה נהנה, אך י"ל דאם המכירות של השטריימלך של המפרסם עלו בעקבות הפרסום סימן שנהנה ע"י הפרסומת, ויש לדון אם נהנה חייב רק כשנהנה באופן ישיר או גם כשנהנה באופן עקיף, או שמא זה נקרא נהנה באופן ישיר. רק י"ל דכיון דיש ע"ז שוק ומחיר ועפ"י חוק היה זה בעלות הו"ל מיסודות של סיטומתא של תקנת השוק [ומסתבר דזה א"ש לדיעות דשייך סיטומתא גל דשלצ"ל, הרי דמה שצדוק נקנה חז"ל הסכימו, א"כ ה"ה לקבוע בעלות וקניות ע"י יהג"ל], אך יתכן דכאן יש לפטור כיון שהשטריימל היה של חברה אחרת, וכאן הרווח היה ע"י התמונה עם השטריימל והרי השטריימל לא הוא יצרו רק קנאו, ושמא כה"ג לא יחוייב, או יחוייב לשלם לבעל השטריימל וגם להלוש ח"י ח"י, דצ"ן שניהם נהיה שלימות הפרסום. אך מ"מ עדיין אם הדבר פשוט דשייך בעלות על דבר שאין בו ממש דהיינו תמונה, א"כ כלל אינו לוקח ממנו כלום, ואפילו אם כן מ"מ שמא לא היה מוכן מעולם לשלם ע"ז ואפילו נהנה ליכא. וז"ע.

שמשון גרוסמן.

דעת

אתר לימודי יהדות ורוח
www.daat.ac.il